

Βιβλιοθήκη των αναγκαιούντων βιβλίων και ομολογουμένως καλλίστων εφημερίδων

Εγκαίνια της Ιστορικής Βιβλιοθήκης του ΕΜΠ

Μία σπουδαία εργασία μεγίστης ιστορικής σημασίας περατώθηκε πρόσφατα. Πρόκειται για την Ιστορική Βιβλιοθήκη του Ε.Μ.Π., που με τον καλαίσθητο, ελληνοπρεπή και περιεκτικό στην συντομία του τίτλο «Βιβλιοθήκη των αναγκαιούντων βιβλίων και ομολογουμένως καλλίστων εφημερίδων», αποτελεί πλέον έναν σταθμό μνημειακού χαρακτήρα.

Η Ιστορική Βιβλιοθήκη του Ε.Μ.Π. δημιουργήθηκε από τις παλιές συλλογές βιβλίων και περιοδικών του Ιδρύματος και περιλαμβάνει όλο το βιβλιοθηκονομικό υλικό του Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου μέχρι το 1950. Η οργάνωση και ταξινόμηση της βιβλιοθήκης έγινε από ομάδα ερευνητών και βιβλιοθηκονόμων, με υπεύθυνο τον Επίκουρο Καθηγητή *Μιχάλη Ασημακόπουλο*, στο υπόγειο του Κτιρίου Διοίκησης της Πολυτεχνειούπολης Ζωγράφου.

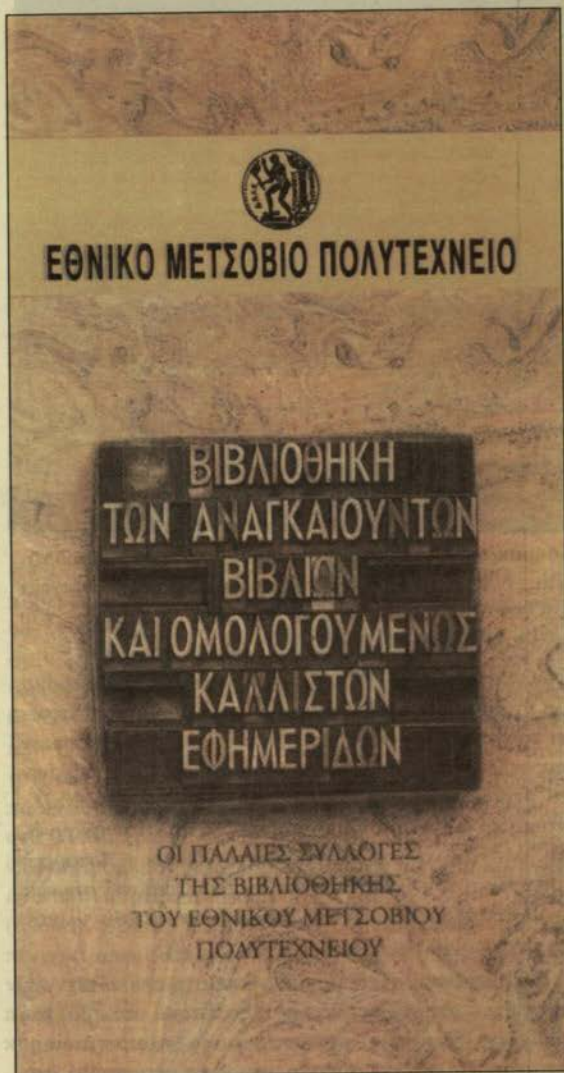
Η Ιστορική Βιβλιοθήκη καταλαμβάνει 450 τ.μ. και περιλαμβάνει 65.000 αντίτυπα. Από αυτά, τα 57.000 είναι βιβλία και 8.000 περιοδικά. Τα πρώτα βιβλία είναι του 16ου αιώνα (1578, έργα του Πλάτωνα) και τα πρώτα περιοδικά χρονολογούνται στις αρχές του 19ου αιώνα (1802). Μετά την ίδρυση του Ε.Μ.Π., το 1837, αυξάνουν και συστηματικοποιούνται οι εισαγωγές βιβλίων. Η υπάρχουσα συλλογή αντανακλά με σχετική πληρότητα την επιστημονική προσπάθεια στο Ε.Μ.Π. Πρόκειται για τη μοναδική λειτουργούσα ιστορική επιστημονικοτεχνική βιβλιοθήκη στον ελληνικό χώρο.

Με την οργάνωση της Ιστορικής Βιβλιοθήκης έγιναν για πρώτη φορά προσιτά σημαντικά ιστορικά έντυπα, τα οποία ήσαν εντελώς απρόσιτα στον αναγνώστη, στον σπουδαστή, στον ερευνητή.

Πρόθεση του Ε.Μ.Π. είναι, η προσπάθεια που άρχισε να συνεχιστεί, και η Ιστορική Βιβλιοθήκη να μετεξελιχθεί σε ελληνικό «Αρχείο Πηγών Ιστορίας των Επιστημών και της Τεχνολογίας», όπου θα γίνει προσπάθεια να συλλεγεί το σύνολο της ελληνικής γραπτής επιστημονικής και τεχνολογικής παράδοσης. Για τον σκοπό αυτό το Ίδρυμα, επίσης, θα εντάξει στην Ιστορική Βιβλιοθήκη και θα αξιοποιήσει όλες τις προσφορές συλλογών που θα γίνουν μελλοντικά, και ιδιαίτερα αυτών που σχετίζονται με την ιστορία του.

Η Ιστορική Βιβλιοθήκη του Ε.Μ.Π., σε συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου, προωθεί τη σύνδεση σε δίκτυο με τις κυριότερες Ιστορικές Βιβλιοθήκες της χώρας.

Το Ε.Μ.Π., αντιλαμβανόμενο τη σημασία της διάσωσης του ιστορικού υλικού του Ιδρύματος, θέλει να

οργανώσει ένα νέο κτίριο για την Ιστορική Βιβλιοθήκη, όπου παράλληλα θα διαμορφωθεί τόσο ένας χώρος συντήρησης όσο και ένας χώρος έκθεσης των συλλογών αυτών. Στον χώρο αυτό θα εκτεθούν μελλοντικά και οι αναπαραγωγές με βάση τις νέες τεχνολογίες (λείξερ σε καμβά) των ζωγραφικών πινάκων του Ε.Μ.Π., που υπήρξαν το πρόπλασμα της Εθνικής Πινακοθήκης της Ελλάδος.

Στα εγκαίνια της Ιστορικής Βιβλιοθήκης που έγιναν

με λαμπρότητα στην αίθουσα Τελετών ΕΜΠ στην Πολυτεχνειούπολη Ζωγράφου στις 21 Νοεμβρίου, διανεμήθηκε βιβλίο που περιέχει στοιχεία για την ταξινόμηση των βιβλίων, τα γνωστικά αντικείμενα που καλύπτουν, τις δωρεές και τους δωρητές κ.λπ. Ο κ. Μ. Ασημακόπουλος, υπεύθυνος όλης αυτής της προσπάθειας, δίνει στον πρόλογο της έκδοσης, βασικά στοιχεία για την ιστορική αξία και αναγκαιότητα αυτού του έργου. Μεταξύ άλλων αναφέρει:

«Ο κατάλογος ο οποίος αναφέρεται στο απόσπασμα του ιστορικού του Πολυτεχνείου Κώστα Μπίρη περιέχει το ταξινόμικό σύστημα, με το οποίο ταξιθετήθηκαν τους τελευταίους 15 μήνες περίπου 55.000 τόμοι βιβλίων και περιοδικών, από την παλιά συλλογή του Ε.Μ.Π., έντυπα τα οποία ήταν εντελώς απρόσιτα στον αναγνώστη. Με τον τρόπο αυτό δημιουργήθηκε η Ιστορική Βιβλιοθήκη του Ε.Μ.Π., η οποία περιλαμβάνει σήμερα το μεγαλύτερο τμήμα του βιβλιοθηκονομικού υλικού του με ημερομηνία έκδοσης μέχρι το 1950.

Η βιβλιοθήκη αυτή, μοναδική επιστημονικο-τεχνική βιβλιοθήκη στον ελληνικό και πιθανότατα στον βαλκανικό χώρο, λειτουργεί στο υπόγειο του κτιρίου Διοίκησης, στην Πολυτεχνειούπολη, μέχρι να μεταφερθεί στο υπό ανέγερση κτίριο της νέας κεντρικής βιβλιοθήκης.

Τα βιβλία αυτά αντανακλούν την ιστορία του Ε.Μ.Π. Αν και υπάρχουν παλαιότερα από τον 17ο αιώνα και πολλές εκδόσεις των οποίων δεν είναι εύκολη η δικαιολόγηση της παρουσίας τους ούτε η ταύτιση της πηγής προέλευσής τους, ο κύριος όγκος της είναι βιβλία από τα μέσα του περασμένου αιώνα, την εποχή που τα πρόδρομα τεχνικά σχολεία από επιπέδου δημοτικής εκπαίδευσης γίνονταν μέσης και, στην συνέχεια, ανωτάτης.

Παρατηρώντας και μόνο τις συλλογές όπως και το θέμα αναλύεται στα άρθρα τα οποία περιλαμβάνονται σε αυτή την έκδοση, μπορεί κανείς να βγάλει αρχικά συμπεράσματα για θέματα τα οποία έχουν σημασία και τα οποία υπερβαίνουν τα όρια της βιβλιοθήκης. Υπάρχει, π.χ., σαφής έλλειψη βιβλίων φυσικομαθηματικών το δεύτερο τρίτο του 19ου αιώνα, θέματα τα οποία συστηματικά καλύπτονται την επόμενη περίοδο. Το ζήτημα σχετίζεται προφανώς με τους καλλιτεχνικούς προσανατολισμούς του Σχολείου των Τεχνών την ύστερη οθωμανική περίοδο, μια περίοδο ρομαντισμού μεν αλλά και κορύφωσης της βιομηχανικής επανάστασης.

Στα τέλη του 19ου αιώνα, εύκολα διακρίνεται, ιδίως από περιοδικά της βιβλιοθήκης, το αυξημένο βάρος που δίνεται σε περιοδικά της Επιστήμης του Πολιτικού Μηχανικού, γεγονός το οποίο καταγράφει και ο Κ. Μπίρης: όταν, δηλαδή, στο Σχολείο Βιομηχανικών Τεχνών, πρώτη φορά στα 1893, διαχωρίζονται σαφώς οι σπουδές Πολιτικού και Μηχανολόγου Μηχανικού το σύνολο των φοιτητών τα πρώτα χρόνια εγγράφεται στους Πολιτικούς.

Η βιβλιοθήκη πάντως αποδεικνύει την ανωτατοποίηση των σπουδών, ήδη από τα τέλη του 19ου αιώνα, δεκαετίες πριν από την επίσημη αναγνώρισή του. Η συστηματική μελέτη των διδακτικών εγχειριδίων από την προϊστορία του Ε.Μ.Π. μέχρι το 1940 προβάλλει σαν ένας αναγκαίος στόχος και για την συλλογή του υλικού αλλά και ως αντικείμενο σύγχρονης ιστοριογραφικής επεξεργασίας...

Το Ε.Μ.Π. αυτή την περίοδο, ενώ συνεχίζει τις προσπάθειες πλήρους καταλογογράφησης, συλλογής και συντήρησης του υλικού του, προωθεί ταυτόχρονα την ιδέα δημιουργίας Αρχείου Πηγών Ιστορίας των Επιστημών και Τεχνολογίας, ενός ιδιαίτερου φορέα, ο οποίος με βάση την υπάρχουσα βιβλιοθήκη, των συλλογών σε πρωτότυπο υλικό ή σε αντίγραφα, πιστεύουμε ότι μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στην γνώση μας σε θέματα ιστορίας των επιστημών και τεχνολογίας και τεχνικής εκπαίδευσης, ενώ θα στηρίζει ουσιαστικά τις αναπτυσσόμενες στο Ε.Μ.Π. και πανελλαδικά συναφείς σπουδές...

Την έκδοση προλογίζει ο Πρύτανης ΕΜΠ, καθηγητής *Νίκος Μαρκάτος*, ο οποίος τονίζει ότι:

«...Ήταν λοιπόν για μας χρέος τιμής να συγκεντρώσουμε και να τοποθετήσουμε τα παλιά βιβλία στη νέα βιβλιοθήκη του Ιδρύματός. Τους δώσαμε τη θέση που τους αξίζει. Αφετηρία και προϋπόθεση για να φθάσει κανείς στη σημερινή εξέλιξη. Ας είναι αυτός ο χώρος ένα τέμενος για την Πολυτεχνειακή Κοινότητα, για τους φοιτητές μας, για κάθε πνευματικό άνθρωπο. Ας είναι ο χώρος όπου διαβαίνοντας ο καθένας μας ευλαβικά θα υπομονεύεται σ' αυτούς που με την πέννα τους προχώρησαν τον κόσμο. Σε όσους άνοιξαν τον δρόμο που σήμερα βαδίζουμε κι εμείς».